

Pradžia > Mokymai, Teisminiai Tinklai Ir Agentūros > Latvia

Pirminis teisėjų ir prokurorų mokymas Europos Sąjungoje

Turinį pateikė

Latvija

Latvija

Teisėjai

Bendras aprašymas

Nuo 2020 m. Latvija rengia įvadinius mokymus naujai paskirtiems teisėjams (patvirtinus teisėjo skyrimą į pareigas) pagal Teisminių įgaliojimų įstatymo 89 straipsnio 5 dalį, pagal kurią kiekvienas naujai paskirtas teisėjas įpareigojamas pirmaisiais tarnybos metais dalyvauti specialioje mokymo programoje. Pagrindinė mokymo programos auditorija yra bendrosios kompetencijos teismų teisėjai. Kai tai naudinga ir taikytina, prie mokymo programos prisijungia naujai paskirti administracinių teismų teisėjai. Tačiau numatyta parengti naują programą, konkrečiai skirtą naujai paskirtiems administracinių teismų teisėjams.

Teisėjų ir teismų darbuotojų mokymas priklauso Latvijos teismų administracijos (CA) kompetencijai, tačiau ši užduotis pavesta Latvijos teisėjų mokymo centrui (LJTC) – nevyriausybinei organizacijai, kurią 1995 m. įsteigė tarptautiniai paramos teikėjai ir Latvijos teisėjų asociacija. LJTC turi vidaus patirties ir žinių, kad užtikrintų kokybiškus mokymus naujai paskirtiems teisėjams, patirties turintiems teisėjams ir teismų darbuotojams. LJTC veikla reglamentuojama Asociacijų ir fondų įstatymu, taip pat ilgalaikiu CA ir LJTC susitarimu dėl konkrečių mokymo paslaugų teikimo nacionaliniu ir tarptautiniu lygmenimis.

Tiek bendrosios kompetencijos, tiek administracinėse jurisdikcijose vidutiniškai dirba iki 15 stažuotojų per metus.

Galimybė dalyvauti pirminiame mokyme

Išrinkus kandidatus tapti teisėjais ir kai tik parlamentas (*Saeima*) nubalsuoja už kandidatus, LJTC leidžiama pradėti mokymo programą. Nėra jokios papildomos ar specialios atrankos procedūros, nes atranką jau būna atlikusi atrankos komisija. Yra tik vienas būdas patekti į teismų sistemą – praeiti visus atrankos lygmenis ir būti patvirtintam parlamente.

Iš pradžių teisėjai skiriami trejų metų laikotarpiui.

Pirminio mokymo forma ir turinys

Naujai paskirtų teisėjų mokymo programa parengta remiantis anksčiau sudaryta platesne kandidatų į teisėjų pareigas mokymo programa.

Tačiau naujoji programa skirta penkioms pagrindinėms teisėjo pareigoms:

1. pasirengti bylos nagrinėjimui (įskaitant turinį, susijusį su: teismo procesais civilinėse ir baudžiamosiose bylose, bylų valdymu, kokybiškais teismo sprendimais, asmeniniu vadovavimu, teismų etika, teisėjo vaidmeniu ir kt.);
2. vadovauti teismo posėdžiui (įskaitant turinį, susijusį su: bylų valdymu, teismo procesu, asmeniniu vadovavimu, oratoriniais pristatymo įgūdžiais, emociniu ir socialiniu intelektu, argumentavimu ir kritiniu mąstymu, civilinių ir baudžiamųjų bylų teismo proceso modeliavimu, Aukščiausiojo Teismo senatorių

- vadovajamu teismo proceso modeliavimu, tarpininkavimo proceso pagrindu ir kt.;
3. surašyti teismo sprendimą (įskaitant turinį, susijusį su: civilinių ir baudžiamųjų bylų teismo procesais, bylų valdymu, kokybiškais teismų sprendimais civilinėse ir baudžiamosiose bylose ir kt.);
  4. užtikrinti veiksmingą bendradarbiavimą ir komunikaciją (įskaitant turinį, susijusį su: diskusija apie teisėjo vaidmenį XXI amžiuje, teismo procesais civilinėse ir baudžiamosiose bylose, bylų valdymu, kokybiškais teismų sprendimais civilinėse ir baudžiamosiose bylose, susitikimais su kitų instancijų teismų ir Konstitucinio Teismo teisėjais, kitomis teisininkų profesijomis, asmeniniu vadovavimu, pristatymo įgūdžiais, emociniu intelektu, teismo proceso modeliavimu, teisine etika, diskusija su jaunais teisėjais apie jų patirtį pirmaisiais tarnybos metais, komandos formavimu, asmeninio tobulėjimo plano rengimo būdais ir kt.);
  5. suprasti teisėjo vaidmenį, profesijos ypatumus, apribojimus ir pareigas (civilinių ir baudžiamųjų bylų teismo proceso modeliavimas, emocinis ir socialinis intelektas, teisinė etika (deontologija) ir teismų etikos ypatumai, teisėjo vaidmuo ir visuomenės bei valstybės lūkesčiai).

Minėta programa taip pat siekiama padėti ugdyti teisminių institucijų darbuotojų kompetencijas:

1. vertybes ir etiką;
2. analitinę ir koncepcinę mąstyseną;
3. pasirengimą mokytis ir būti atviriems asmeniniam tobulėjimui;
4. gebėjimą priimti sprendimus ir prisiimti atsakomybę;
5. komunikaciją ir gebėjimą bendradarbiauti;
6. gebėjimą planuoti (organizavimą ir elastingumą).

Didžiąją mokymo dalį užtikrina teisėjai instruktoriai, kurie yra išmokyti mokymo metodikų ir metodų. LJTC užtikrina visapusišką paramą mokymui rengiant ir (arba) atnaujinant programas, taip pat mokymo metu, ypač jei mokymas vyksta internetu. LJTC užtikrina, kad teisėjai mentorai, kurie yra išmokyti vykdyti mentorystę, taip pat būtų remiami, reguliariai susitiktų ir aptartų iššūkius. Bendradarbiauti su mentoriumi galima nuo pirmos tarnybos dienos. Kadangi mentorai padeda ir jauniems teisėjams, taip pat siūloma profesinė priežiūra, padedanti jauniems teisėjams spręsti netipines situacijas, problemas su kolegomis ir darbuotojais arba spręsti labai sudėtingų bylų poveikio klausimus.

Kai kuriuos mokymus (t. y. apie teismo informacinę sistemą, duomenų apsaugą ir privatumą, vidaus žmogiškųjų išteklių sistemas ir kt.) rengia Teismų administracijos specialistai.

ES teisė yra neatsiejama mokymo konkrečiais klausimais dalis, pirmaisiais tarnybos metais kaip papildomos temos teikiami tarpvalstybiniai klausimai, žmogaus teisės ir pagrindinės teisės. Be to, raginama vadovautis savarankiško mokymosi programomis, kurias taip pat siūlo vidaus ir kiti tarptautiniai mokymo paslaugų teikėjai (pvz., HELP).

Programą papildo kiekvieno teismo, kuriame skiriamas teisėjas, organizuojamos stažuotės. Programa bus toliau plėtojama siekiant užtikrinti, kad stažuotės taip pat vyktų apeliaciniuose teismuose, Konstituciniame teisme ir kitose teisininkų tarnybose (pavyzdžiui, prokuratūroje baudžiamųjų bylų teisėjams).

LJTC, kaip Europos teisėjų mokymo tinklo (ETMT) narys nuo 2004 m., užtikrina reguliarių Latvijos teisėjų dalyvavimą tokiose programose kaip AIAKOS ir THEMIS, konkrečiai skirtose kandidatams į teisėjų pareigas ir naujai paskirtiems teisėjams.

Siekiant paremti THEMIS konkurso grupes, LJTC siūlo mokymus, susijusius su oratoriniais įgūdžiais, teisine kalba, pristatymo įgūdžiais, kuratoriaus pagalba ir kt.

Pagal mokymo programą teisinių kalbų mokymas nacionaliniu lygmeniu nerengiamas. Tačiau ETMT rengiamus mokymus teisinės terminijos klausimais labai vertina ne tik jauni teisėjai.

Didžioji dalis mokymo programos (200 akademinių valandų / AC, 1 AC – 45 minutės, suminė trukmė – 2,5–3 mėnesiai) vykdoma kaip intensyvi dalis tarnybos pradžioje. Po pirmosios mokymo programos dalies *iš karto* siūloma įvertinti konkrečius mokymo poreikius, atsižvelgiant į specializaciją. Visas stažuotojo profilis parengiamas kartu su individualiu asmeninio tobulėjimo planu. Programa organizuojama taip, kad stažuotojas būtų skatinamas prisiimti visą atsakomybę už savo profesinį tobulėjimą ir reguliarių mokymą.

Pirminio mokymo užbaigimas ir kvalifikacijos suteikimo procesas

Užbaigimo politikos nėra, nes užbaigus programą teismų sistemoje nereikalaujama praeiti atestacijos ar išlaikyti egzaminų.

Atrinkdamos ir tvirtindamos naujus teisėjus, teisminės institucijos nenumato mokymų nutraukimo pačių mokymų metu. Egzaminai nelaikomi, atestacija ar pakartotinė atestacija neatliekama. Darant prielaidą, kad atrankos komisija patvirtino geriausias kandidatus į teisėjo pareigas, įtraukus ir interaktyvus mokymas organizuojamas seminaruose ir mokantis darbe (stažuotės forma), naujam teisėjui užtikrinamas kokybiškas pasirengimas darbui. Naujas teisėjas patvirtinamas bandomajam trejų metų laikotarpiui.

Prokurorai

Šis turinys nepateiktas.

■ Paskutinis naujinimas: 08/06/2026

Šio puslapio turinį nacionaline kalba tvarko atitinkamos valstybės narės. Vertimus atliko Europos Komisijos tarnyba. Į kompetentingos nacionalinės institucijos originale įvestus pakeitimus vertimuose gali būti neatsižvelgta. Europos Komisija neprisiima jokios atsakomybės ar teisinių įsipareigojimų už šiame dokumente pateiktą ar nurodomą informaciją ar duomenis. Daugiau informacijos apie už šį puslapį atsakingos valstybės narės autorių teisių taisyklės rasite puslapyje „Teisinė informacija“.